

POSVĚT SE JMÉNO TVÉ !

Otče náš, jenž jsi v nebesích,
buď posvěceno tvé jméno !

Matouš 6,9

"Slyšel jsem vypravovat, že Masaryk už jako prezident měl jakýsi ostych při veřejné a při volné modlitbě. Připomněl potichu někomu Ježíšovo slovo o marnomluvnosti pohanů a dodal: "Vlastně by stačilo sesoutředit se a říci jen: Buď vůle tvá!" Když mu však tajemník - nejspíše doktor Vasil Škrach - namítl, že chce být nad Ježíše, uznal to, kývl a při příští schůzce se připojil k modlitbě už bez výhrad."

Vyprávění mého otce vysvětlí jistě mnozí tak, že Masaryk byl velmi opatrný na užívání Božího jména, náboženských pojmů a příliš osobních vyznání. Jistě, ale nebylo tomu ještě tak, že podobně jako Karel Havlíček opravdu věřil tomu, čemu porozuměl ? A nebyl to především úvod modlitby Páně, co připadlo Masarykovi jako "marnomluvná" modlitba ?

Vždyť i pro nás jsou často první tři prosby slavnostním oslovením, prosby nám splývají spíše ve vyznání, že náš Otec je v nebesích, že jeho království přijde a jeho vůle na nebi už platí a na zemi platit bude. A prosba POSVĚT SE JMÉNO TVÉ nám patří pojmově k nebesům a modlíme se tak z úcty k tradici a k tomu, kdo nás modlit takto učil.

Ani nový překlad "buď posvěceno tvé jméno" nám neřekne mnoho nového. Copak není Boží jméno dostatečně svaté, abychom se museli modlit za jeho posvěcení ? Copak není "srdcem naší modlitby" prosba za očištění našich vin ? Vždyť to je naše bolavé místo ! Vždy přece máme dostatek jak svých vin tak svých vinníků, kteří se proti nám provinili. Co je nám osobně do svatosti Božího jména ?

Sám jsem původně chápal tuto prosbu jako prosbu o pomoc, abychom nezneužívali Božího jména, aby k němu v nás i kolem nás bylo dost dčty. V Šumperku jsem už jako dospělý slyšel "Mexický Otčenáš", v němž byly jednotlivé prosby proloženy refrémem "Svaté budiž tvé jméno" ale na slova modlitby Páně následovalo vyjmenování různých lidských situací dobrých i těžkých a vždy znovu se opakovala prosba či vyznání: "svaté budiž tvé jméno!"

A opravdu: svatost Božího jména není jen negativní oddělení, jen obrana před zneužitím. Jméno ve Starém i Novém zákoně znamená vždy více než jen označení, je to vyjádření vlastní podstaty i působnosti, jde přímo o toho, kdo je nositelem jména. A Boží jméno to je již přítomnost Boha samotného, záruka jeho plné moci. "Hle, já přijdu k Izraelcům", namítá Mojžíš Bohu, "a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?"

Nejenom v Bibli, ale i v naší a světové reformaci je tak důležité jméno. "Ve jméno Krista doufáme" je píseň, v němž se zpíá o tom, co všechno vykonal, o všech dobrodiních, ale také o závaznosti toho jména, to jest Kristovy moci, milosti, pravdy.

Bude-li Boží jméno svaté, vyvýšené, oddělené, dčtyhodné, nebude se s ním manipulovat ani čarovat a všechny věci budou na svém místě, bude platit Boží zákon, bude platit jeho vůle a jeho království bude na spědnutí. A za to prosíme, po tom toužíme to si přejeme - na prvním místě !

Kolem Božího jména se sešel Boží lid. A podíváte-li se do díla evangelického učenice profesora Bedřicha Krozného, tak si potvrdíte, jaký pronikavý vliv na utváření dějin Izraele mělo stanovení a vyvýšení Božího jména. A ve jménu Kristově přícházeli nejdrříve apoštolé pak xvěrozvěstové do Evropy, aby získali pro křesťování svého Pána naše předky.

Ale o které Boží jméno jde ? O starozákonní jméno, které překládají "jsem, který jsem" nebo "Jsem, který budu" a za něj jsme přijali staročeské /ba staroslovanské/ Hospodin ? Ježíš Pána Boha oslovuje jako svého a díky němu i našeho Otce. Je to ovšem jméno zákrytné a velice důvěrné. Jeho svatost je zajištěna tím "v nebesích". Ostatně sloves nebesa se v Ježíšově době Boží jméno nahrazovalo, aby je někdo "nedarmo" nevyslovil.

Oslovení "Otče náš" bylo takové vlídné vysvětlení, kdo vlastně Bůh pro nás je. Tím zařazením do rodinného života to byla první "civilní interpretace" stejně jako mnoho z Ježíšových podobství a výkladů.

Prosbu: "Posvěť se jméno tvé" je v ostrém protikladu k důvěrnému rodinnému "Otče" nebo "Abba" a spíše potvrzuje to určení "v nebesích". Oslovení "otče" nás nesmí vést k nějaké samozřejmé familiérnosti, i když Bohu tykáme a je nám tak blízko, že slyší a vyslyší i naše nejtišší modlitby. Proto musí být toto jméno svaté, ne obyčejné, oddělené od běžných funkcí. Myslím, že dobrou pomůckou může být obrat: Pro Ježíše Krista náš Otče.

Oslovení Boha jeho zákrytným jménem je branou, jíž k Bohu přistupujeme. To je také smysl toho, že nás této modlitbě učí, že tuto modlitbu - s tím pozoruhodným rodinným oslovením - od něho přijímáme, že do této modlitby vkládáme své starosti o chléb a svou úzkost i touhu po odpuštění nám i lidem kolem nás. Je to modlitba-dar, modlitba-cesta k Otci, kterého máme s Ježíšem Kristem - z Jeho milosti - společného.

Tím že není pro dnešní lidi a tím i pro nás Boží jméno doopravdy svaté, dochází k rozkladu společenství a společnosti. Základem Evropy, národní společnosti, církve, sboru, křesťanské rodiny byla svatost Božího jména a z ~~nikam~~ ní vyplyvajících jasné vědomí, co je nahoře a co je dole, co je důležité a co vedlejší, jaká je stupnice hodnot. Platí-li Boží jméno, platí-li jméno Kristovo, pak platí i Jeho slovo a platí-li pak i lidské slovo,

je naděje záchrany pro nejbližší společenství i pro Evropu.

A není to nic nepravděpodobného. Pro apoštola pokleknout ve jménu Ježíšově znamená "uvádět ve skutek své spasení" /Fil.2,12/. Prožá toto jméno smíme být Božími dětmi "bez poskvrny" třeba i mezi lidmi pokřivenými. V Jeho jménu můžeme "svítit jako hvězdy, které osvěćují svět" a "držet se slova života" /2,15-16/.

A podle 3.knihy Mojžíšovy vede svatost "Hospodina, Boha vašeho" k tomu, abychom sami byli sami svatí a důsledek toho je: "Každý měj v detě svou matku a svého otce!" /19.2-3/. U nás v Čechách bychom řekli, že svatost Božího jména vede k Masarykovu: Nebát se a nekrást! A neobelhávat svého souseda. "Nebudete křivě přísahat v mém jménu, aice znesvětiš jméno svého Boha. Já jsem Hospodin!" /19,12/.

A to ovšem také znamená: Nedopustiš se bezpráví u soudu, nedbudeš podkuřovat mocnému a nadšovat zámému. Nebudeš chovat nenávisť ke svému bratru, ale ani ho nenecháš ve hřích, řekneš mu pravdu, abys nenesl následky jeho hřechu i ty. Nebudeš se matit synům svému lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého. Já jsem Hospodin !

Po této cestě nás vede Ježíš, učí-li nás se modlit ke svému otci jako k otci i našemu. Vede-li nás k tomu, abychom prosili o posvěćení Božího jména a abychom posvěćovali jeho jméno ve svém srdci. A vede-li nás k tomu, abychom dbali o to, aby naší rodině, v naší církvi, v naší zemi a celé Evropě bylo Boží jméno svaté, vyvýšené a slavné a mocné, aby si už někdo s ním nemohl dělat cokoliv podle své pokřivené vůli. Abychom všichni jedno byli - ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

Jan Šimse

Na loňském shromáždění signatářů Charty 77 v Obecním domě hovořil Ladislav Hjedánek o vnitřní krizi Charty. Položil otázku, jaké je místo a úloha chartistů v otevřené společnosti, jak reagovat na listopadový společenský a politický vývoj, který přinesl do naší země dimenzi represy lidských a občanských práv upíranou minulým režimem. Ztratila tím Charta svůj smysl?

Tehdy jsme se shodli, že Charta nebyla během své činnosti pouze otázkou problematiky lidských práv, ale ve své hlubší rovině i vytýčením takové životní orinetace, kde nejsou osobní, politické či mocenské ambice kladeny na první místo. Charta dále zůstává výzvou k radikální etické orientaci, jež stojí nad jakýmkoli státními či politickými zájmy. V tom byl také nejhlubší smysl podpisu základního prohlášení Charty a nepodepisovali jsme její ani tak mluvčím či jiným konkrétním osobám, jako především sami sobě. Sami sobě jsme stanovili etickou hranici, kterou považujeme nejen za nepřekročitelnou, ale v lepším smyslu za horizont, k němuž se svým životem a činností ať už v politickém, pracovním nebo ryze osobním smyslu cheme vztahovat.

Domnívám se, že ani listopadový převrat na tomto smyslu a chápání Charty 77 nezměnil nic, co by mu ubralo na aktuálnosti a smysluplnosti. Stále se totiž můžeme setkávat s příklady netolerantnosti, politické a společenské agresivity, s prosazováním osobních a parzikulárních zájmů, s nedostatkem politické kultury. Působení proti těmto tendencím zůstává tedy pro Chartu a její signatáře polem primárním. Mám však pocit a některé symptomatické skutečnosti mě v tom utvrzují, že hlásit se dnes k signatářství Charty je něco podivného a podezřelého. Není totiž dosti na tom, že jeden z předních současných politiků se při své kandidatuře do jistého politického orgánu musí málem omlouvat za to, že aktivně působil v disentu? Jak je možné, že ministři české vlády - chartistovi - zfanatizované shromáždění nedovolí promluvit? Nepatří k dnešním symptomům doby, když si jedna z poslankyň ČNR veřejně povzdychne, že v předsednictví českého parlamentu není místa pro chartisty? Sám jsem už nejednou zaslechl hlas, který jakoby vylučoval z praktické politiky ty, kteří kladou etiku nad politiku a v minulých letech stvrdili svůj mravní kodex podpisem Charty 77. Není to však základní nepochopení smyslu Charty? Nepochopení a tím i neschopnost současné společnosti vyrovnat se s tímto mravním fenoménem?

Nedomnívám se totiž, že jsou mezi námi tací, kteří při každé příležitosti zdůrazňují svou v minulosti prokázanou osobní statečnost a snaží se tak ohromovat své okolí nějakými zásluhami či na základě svého disidenstského věhlasu docílovat nějakých výhod nebo vyššího společenského postavení. Naopak. Mám za to, že by to měli být především chartisté, kdo by měl upozorňovat na nebezpečí, která se dnes v našem politickém klimatu objevují. Je proto důležité, aby se Charta vyjadřovala důrazně o potřebě porozumění, vzájemné toleranci a solidaritě. A měl by to být jeden z aspektů toho, že Charta 77 chce svou další existencí reagovat na přetrvávající důsledky mravní krize našich národů.

Je na tom však něco, co by mělo signatáře Charty diskvalifikovat z účasti na veřejném životě? Existuje nějaký přijatelný argument pro to, že by podpis Charty omezoval před účastí na tvorbě politiky v tomto státě? Domnívám se, že bychom na tyto otázky měli nejenom dát odpověď, ale především se pokusit analyzovat stav a příčiny, které tyto otázky nastolují. Klademe-li si otázku po současném smyslu Charty 77, pak je nutné vycházet i z poznatků, před které jsme stavěni, ze situací, v nichž se denně ocitáme. Reaguje však dnes Charta optimálně a aktuálně? Dnešní chartovní ochablost může souviset i s tím, že Charta ne vždy adekvátně docenovala fakt, že ne nepodstatná část signatářů zůstává mimo hlavní okruh společenství.

Již v minulých letech jsme se - signatáři působící mimo Prahu - pokoušeli apelovat na zajišťování informovanosti mimo pražských signatářů o činnosti a dění v Chartě a na zlepšení možnosti aktivní účasti na

na koncipování a tvorbě chartovních dokumentů. Z velké části zajišťoval základní informace samizdatový Infoch. K účasti na práci v kolektivu mlvčích Charty však docházelo ze strany mimopražských signatářů velmi zřídka. Pro další činnost Charty je tedy nezbytné tuto práci změnit.

Vzhledem k oblasti dodržování lidských a občanských práv se na tuto práci Charty 77 může podílet kdokoli z řad nesignatářů. Bude však nutné tuto činnost nově vymezit a to především v mezinárodní dimenzi. K tomu by měl posloužit návrh prohlášení, které však už nemůže být dokumentem základním, bude-li předložen veřejnosti s tím, aby se k němu jednotlivci svým podpisem přihlásili. Vzhledem k vnitřním systémovým změnám nejde již o Chartu 77.

Teze, které nám byly zaslány, hovoří o tom, že státní a politická moc již není naším protivníkem. To však neznamená, že by Charta měla rezignovat na svou dřívější praxi tvorby programových dokumentů, jež by se vztahovaly k obecným problémům společnosti. Přesto, že řada věcí z oblasti dodržování lidských a občanských práv byla dnes již vyřešena zákonodárnou cestou, mám za to, že v dílčích aspektech je stále ještě nutné apelovat na veřejnost a státní a politickou reprezentaci. To se týká především situace v soudnictví, v oblasti prokuratur, vězeňství, policie a armády, kde i přes dosažení zákonné úpravy a záruky je nebezpečí porušování základních lidských práv stále ještě aktuální. Bohužel se k této problematice stále více budou zřejmě přirážet i některé symptomy nesené nacionální, a rasově nesnášenlivým přístupem.

Konkrétně se chi zmínit o jednom svém poznatku. Po provedených prověrkách příslušníků SNV v NVÚ Pardubice jsem podal podnět k přešetření a zavedení trestní odpovědnosti za využívání odsouzených k otročské práci. Inspekce SNV ovšem shledala vše v pořádku. Mám si však kvůli tomu myslet, že naše vězeňství bylo a je humánní?

Dále mi na srdci leží ještě jedna věc. Všichni víme, jak a proč vznikla Nadace Charty 77 a všichni oceňujeme její působení. Máme však jako signatáři dostatečný přehled o tom, jakým způsobem a podle jakých kritérií jsou finanční a materiálové podpory poskytovány? Opět konkrétně: již více než půl roku se snaží skupina mladých lidí získat finanční podporu pro svůj kulturní magazín. Po listopadu 1989 vydali tři čísla a do, nívám se, že na dobré koncepční i tiskárenské úrovni. Vzhledem k neутěšené situaci kolem nakladatelské politiky je však další osud časopisu ohrožen. Obrátili se proto o podporu na Nadaci Charty 77, ale dosud jim nebylo odpovězeno. Udivuje mě to a zmi, ují se o tom proto, že ona skupina naděnců začala své periodikum vydávat v roce 1987, tedy v době, kdy k tomu kromě nadšení bylo zapotřebí i notné dávky občanské odvahy. Pro úplnost: jedná se o časopis Sklepník a vychází v Hořicích.

Ať už tedy bude závěr našeho shromáždění jakýkoliv, domnívám se, že úkol zodpovídat na některé otázky, které jsem se tu snažil nastínit, zůstává dál v platnosti. Dnes jsme však ve výhodě, že jej nemusíme nutně stvrzovat podpisy a deklaracemi. Vše po občanské odvaze a angažovanosti ve smyslu prohlášení Charty 77 však v nás musí zůstat dál, i když třeba časem přenecháme Chartu pouze zkoumání historiků..

Jan Hručka

V sobotu dne 16. února, den po 15. výročí smrti Přemysla Pittra se sešla Váňná hromada Spolku přátel mládeže a družstva Milíčův dům, zvolila výbor a potvrdila stanovy, podle nichž bude spolek chce pečovat o ohrožené a postižené děti v křesťanském duchu ve smyslu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové. Sešlo se asi 60 členů a příznivců tohoto poezruhodného díla. O vlastním významu a budoucnosti spolku rozhodne, podaří-li se přijít od vzpomínek a principiálních diskusí k vlastní práci a najde-li spolek dostatečnou podporu mladé generace. Promluvil dr Jan Štěpán, Blanka Sedláčková, Milena Šimsová a v rozhovoru dr Dunovský /zakladatel SOS vesniček/, prof Pfeifer /člen výboru/, Mirek Litomiský, pan Morávek z Asociace Komenského a mnoho dalších.

JAS

DESNÁ V JIZERSKÝCH HORÁCH

Ve středu 30. ledna jsme odjeli do Desné u Tanvaldu, kde bydlí Ervín Jiříček /1927/ a Ing Eva Jiříčková /1932/, roz. Benešová. Byl zde sníh a zvláště v noci tuhé mrazy, až -19°C , přes den svítilo slunce a zvláště na kopcích bylo překrásně. Ervín nás vyvezl autem na Smědavu, odkud jsme měli výhled po Jizerských horách, zpuštěných exhalacemi německých tepelných elektráren. Vyholené vrchy hor však byly přikryty sněhem a podržely si svou krásu - bez sněhu prý však je to deprimující pohled.

Zdrželi jsme se zde až do neděle /Milena-maminka/ respektive do pondělka, kdy jsem odjížděl na zahájení "farářského kurzu" v Praze. Byla to výborná zkušenost. Naši hostitelé se o nás pečlivě starali, vařili nám a nedovolili nám žádnou práci, vstávali jsme, kdy jsme chtěli, ve dne v noci jsme byli v jejich sídle /bývalý hostinec, má číslo popsané 2!/ v teple, díky ovšem vytrvalému topení a přikládání, přenašeni žhavých uhlíků, novému zatápní v řadě kamen.

Vycházky a výlety byly výborné, až na mé časté padání - při návratu z nejnáročnějšího výletu na Kořenov a Polubný, přes Hvězdu a zpět přes Příchovice /zde v Horském domově Jednoty bratrské byly památné zimní konference Akademické Ymky v letech 1949-1950/ jsem upadl devětkrát, často tak prudce, že jsem váhal, zda mám ještě vstávat.. Krajina je zabydlená, ač je tam ovšem hodně "chalup" a "rekreačních objektů" - žilo zde původně hodně Němců. /V Desné je i dnes z 5.000 obyvatel asi 1.000 Němců/.

FIRMA KERAMIKA

Na domě č.p.² je tabulka KERAMIKA - Ing Eva Jiříčková. Mohli jsme sledovat Evu při práci - tvarování hrnku, misky a zvonečku na hrnčířském kruhu, dověděli se leccos o materiálech, o keremické peci, o glazuře, o problémech barev a zdobení, o zdražení základního materiálu a dalších problémech, nemluvě už o prodeji a překupnicích. Dostali jsme také řadu velmi pěkných kousků - zaplatit jsme mohli jen slabou polovičku, jen ty věci, které jsme si vybrali. A tak tu máme i džbánky, vázičky, misku, hrnky a ovšem: zvonečky. Jen zlomek zdobil Ervín, to je ta přesná "tenká" kresba. Kdežto domy a krajiny, květiny a ornamenty malované volně, "naivně" jsou Eviny!

MINULOST A PŘÍTOMNOST

Hodně jsme hovořili, diskutovali o ekonomice a politice a také vzpomínali. Zpřesnil jsem si pro sebe svou a naši společnou minulost v letech 1946 a 1947 x s výhledem do roku 1948 a dále - neobešlo se to bez nutných ^{dohad} a sporů, jak to vlastně bylo. Maminka /Milena/

vytvořila také určitou hypotézu^u historickou na základě srovnání zkušeností mých na jedné straně a Ervína^a Evy na straně druhé. Pro mne /podle této hypotézy/ byla zkušenost činnosti a života ve Svazu mládeže krátká, výrazná, ohraničená zkušenost /terminus a quo duben 1946 a terminus ad quem leden 1948/. Kdežto u Evy a Ervína práce ve Svazu pak pokračovala a přerůstala do práce v komunistické straně /nejspíš po sloučení sociálně demokratické strany s KSČ/, pak byla Eva na studiích v SSSR atd.

Tato smělá hypotéza mi umožňuje pochopit i setkání v roce 1957, kdy jsem čelil jejich rozčarování^{ní} a hlubokému zklamání "z komunismu", "z budování socialismu" i "ze Sovětského svazu". Dříve jsem si myslel,^{2e} rozdílný byl v tom, že jsem o tehdy odkládaných skutečnostech věděl dříve a nebyl jimi tolik deprimován. Nyní to lze vidět tak, že můj přechod k plnější práci v Akademické Ymce, maturita, účast na obou konferencích AY /už na svatodušním retreatu/ a na brigádě ve Kvildě mi umožnily vidět intenzivní činnost ve Svazu v roce 1947 v jakési ostrosti a pozitivnosti.

Svaz mládeže se únorem 1948 pronikavě změnil, došlo též k návalu členstva na školách, podřízení Svazu straně - také brigády ztratily svou plnou dobrovolnost a byly spíše vyžadovány, daly se pokusy o převedení Sákola a jiných spolků na "nové pozice" - ve skutečnosti však došlo k jejich likvidaci. Ymku a Akademickou Ymku postihla likvidace - ale přímá, nezastřená, k 31.12.1950.

SOUROZENCI

V předcházejících pokusech o literární zpracování jsem tápal v charakteru našich vztahů. Na Ervína jsem vždy vzpomínal jako na staršího přítele, jakým byl o rok starší Míla Kužvart, později o dva roky starší Láďa Hejdánek. U Ervína bylo ještě cosi navíc, co jsem si ujasnil až letos v Desné. Pomohl mi při mém "osamostatnění" od Pavla. Do léta 1947 jsme byli s Pavlem "nerozlučná" až "záměnná" dvojice. Vždyť přece po jeho vstupu do KSČ se rozkřiklo, že jsem do strany vstoupil já a když jsem šel na teologii - /zahájil jsem v říjnu 1948/, tak se někteří domnívali, že na teologii šel on!

Při některých posuncích, výrocích, poznámkách a "vtípcích" Ervínových jsem úplně "viděl" či "cítil" Pavla. Podobně tak při jeho hostitelské péči, vynášení dalších a dalších kbelů uhlí ze sklepa. Vlastně ta "nevývojovost" našeho vztahu a nepřerušenost je dána tím, že jsem ho přijal za svého bratra - no ostatně jsme také byli ve Svazu mládeže před rokem 1948 "bratři a sestry"! Na rozdíl od Pavla neměl však Ervín nikdy pevná principiální stanoviska, pomínou-li konflikt na plenárce z jara 1949.

Těžší je ovšem kvalifikace postavení Evy. V některých textech a vyprávěních Sašovi jsem si zahrával s myšlenkou, že jsme se s Pavlem rozešli kvůli Evě. Tato poutavá myšlenka má jednu nevýhodu: není to pravda. Pouze jaksi "fenomenologicky" došlo k různému vývoji v momentu, kdy jsem - ani na Evino naléhání - nekývl na návrh Vládi Bernáška, abych jel s ním, Pavlem a Evou v létě 1947 "ještě jednou do Jugoslávie", zatímco Eva a Pavel ještě v Jugoslávii nebyli a připravovali se ve festivalovém souboru, ač tu pak na vlastní světový festival neměli být a také nebyli.

Do toho, co vlastně bylo v Jugoslávii, jsem nikdy nepronikl a také proniknout jsem ani nechtěl. Nový pohled na celou věc jsem objevil až letos v Desné. Eva živě vyprávěla o svých sourozencích a o tom, jak se octla jakoby "bez nich". Tu mne napadla myšlenka: v tom roce 1946, v Jílovém a na jaře 1947 v souboru, resp. recitačním kroužku, na brigádách atd. nás oba přijala za starší bratry. A my ji za sestru.

Tím by se vysvětlila řada nejasností. Například zuřivé hádky, zvláště mezi Pavlem a Evou. Nedostatek lyriky - jen stěží jsem sehnal v paměti nějaké drobnosti, které by však neunesly zátěž tematu zamilovanosti.

Samozřejmě že věc má svou historii: v kmeni a při četbě té patřičné literatury jsme toužili po přátelském vztahu s dívkami, po kamarádství, soudružství v nejlepším slova smyslu. Ještě v Liščí kmeni jsme odmítli svět "tanečních", "zábav", "chození za děvčaty". A teď tu najednou byly dívky, které měly zájem o tytéž věci jako my: o divadlo, o básně, o sport, o budování republiky, chodily s námi na brigádu, nesly nám šaty, když jsme běželi "Prahou XIV" v pouličním běhu, nebály se nás /a my se nemuseli být jich/ a řekly nám, co si myslí /i když to mělo někdy ránu/. A jednička z nich pro nás byla Eva, byla nám nejbližší, kulturně, politicky, věkem, řekl bych i podobou, oblečením, vkusem a také last but not least bydlištěm. Copak jsme Benešovým nestavěli 6.května zrána barikádu v ulici Hradeckých hned pod okny ?

A tak jsem si ujasnil po letech jednu záhadu "vlastního životopisu". Bylo to takové sourezenické kamarádství na konci dospívání. Ostatně na podzim roku 1947 mně bylo osmáct a Evě bylo patnáct. A že došlo k nějaké mele v té Jugoslávii - co bylo pro ten věk "normálnějšího"? A proč "se" mi to nikdy neřeklo ? No, z útlocitu přece!

A ovšem lyrika tam byla - jak by nebyla ! Ale docela jiná než u Fráni Šrámka, to je to !

POLITICKÉ NÁZORY

Zkušenosti se stalinismem měli Eva i Ervín těžší, také zklamání bylo hlubší. Navíc oba vidí daleko ostřeji "realitu všedního dne", to bylo silné na Evině vyprávění v roce 1957 o sovětském všedním dnu a o tom, proč ruského horníka ani nemůže zajímat politika a proč se jí nezabývá ani rozumný student.

Oba trochu přeceňovali moje možnosti i moje angažování v posledním roce - nebyl čas ani zájem to upřesnit. Nevím, zda repektovali nebo považovali za samozřejmé, že ^{že} ~~že~~ ^{že} ~~že~~ té angažovanosti nemáme žádný prospěch. Ovšem i naše oceňování současného vývoje bylo asi o stupínek nadějnější, snad i proto, že nežijeme v pohraničí a nezápasíme s úkoly "malých, uměleckých podnikatelů".

Pohled obou je ideálně "sociálně-demokratický", ale o stínové straně, která se k tomu jménu hlásí, si nedělají žádné iluze - ač se X Ervín o cokoliv snažil v místní organizaci. Zdálo se mi, že "polistopadový" vývoj přijímali jako šanci pro společnost, která se však od začátku opět začala promarnovat nedůslednou a nekoncepční politikou a ovšem nedostatkem veřejné odpovědnosti mezi lidmi.

BILANCE

Cesta do Desné byla opravdu zadržilá. Měli jsme také konečně čas si popovídat o nejrůznějších věcech, na něž během roku nedošlo. Přispěla k tomu všeobecná pohoda, v níž jsme těch pět dní žili. Díky Ervínovi a Evě! Ať žijí Jiříčkovi! A vzkvétá jejich firma!

ÚCTA K ŽIVOTU U PŘEMYSLA PITTRA

Ve filmu Gandí je výrazná scéna schůzky představitelů Indického národního kongresu v Gandiho "družstvu". Hovoří se o osudech Indie, hrozí rozkol mezi moslimy a hinduisty. Tu jde kolem chlapec s kulhavým kozlíkem a Mahátmá Gandhí se odvrátí od "velké politiky" a radí chlapci, co má s kulhavým kozlíkem udělat a ujistí ho, že hned za ním přijde, jak bude moci.

Gandhí patřil k hrdinům Přemysla Pittra /vzájemná korespondence se bohužel nedochovala/ a vlastně i v tomto odvratu od velké politiky /u Pittra ovšem byla trvalá/ k dětem a zvířatům. Ta starost chlapce o kozlíka v určitém okamžiku je absolutně důležitá a "osud celé země" musí na chvíli počkat.

Právě tento celoživotní postoj Přemysla Pittra bylo to, co nám v našich čtrnácti letech tak imponovalo, když jsme s Jiřím G. za Pittrem do Milíčova domu přišli /v lednu 1944/. Spojení práce s dětmi se vztahem k přírodě, ke zvířatům. S láskou jsme čtli "Ve jménu zvířete" kritickou zprávu o kongresu ochránců zvířat a spolků na ochranu zvířat v Anglii. A v první životopise Alberta Schweitzera /napsala jej Olga Fierzová a přeložil do češtiny Miroslav Litomický - "A.S. - doktor pralesy"/ jsme se dočetli o účtě k životu, základu etického vztahu ke všemu živému. To vlastně měli všichni ti velcí duchové 20. století společné. A k tomu poukazuje i zaměření výchovné práce Přemysla Pittra, Olgy Fierzové a Ferdinanda Krcha. Znovuobjevení účty k životu /k celé přírodě/ je i náš úkol.